

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Główny Konserwator Przyrody
Mikołaj Dorożala

DOP-WŚ.0500.16.2026.KB
4269703.17364940.14102160
Warszawa, 23-03-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Wiesława Krajewskiego (K10INT15682).
Temat: w sprawie funkcjonowania systemu odszkodowań za szkody powodowane przez zwierzęta chronione.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT15682 w sprawie funkcjonowania systemu odszkodowań za szkody powodowane przez zwierzęta chronione przekazuję poniższe informacje.

1. Jakie były łączne kwoty wypłaconych odszkodowań za szkody powodowane przez zwierzęta chronione w latach 2020–2025?

Na wstępie chciałbym poinformować, że informacja o wysokościach odszkodowań stanowi informację publiczną i jest zawarta w rocznikach statystycznych GUS, Ochrona Środowiska, z wyjątkiem danych za rok 2025, które aktualnie podlegają zbieraniu i będą dostępne (opublikowane) w drugiej połowie bieżącego roku. Wysokość wypłaconych odszkodowań we wskazanym powyżej okresie (w tys. zł.) wyniosła odpowiednio:

- a) w 2020 r. - 32 269,0
- b) w 2021 r. - 34 217,5
- c) w 2022 r. - 41 036,3
- d) w 2023 r. - 51 395,9
- e) w 2024 r. - 43 899,7

2. Ile wniosków o odszkodowanie złożono w tym okresie oraz jaki odsetek wniosków został rozpatrzony pozytywnie?

Liczba złożonych wniosków stanowi informację publiczną i jest również publikowana w rocznikach statystycznych GUS, Ochrona Środowiska, z wyjątkiem danych za rok 2025, które aktualnie podlegają zbieraniu i będą dostępne (opublikowane) w drugiej połowie bieżącego roku.

Liczba wniosków w okresie 2020-2024 wynosiła odpowiednio (w szt.):

- a) w 2020 r. - 6 948

- b) w 2021 r. - 7 343
- c) w 2022 r. - 7 001
- d) w 2023 r. - 7 359
- e) w 2024 r. - 6 910

Odnosząc się do kwestii odsetka podań rozpatrzonych pozytywnie, należy wskazać, że jest ich zdecydowana większość. Z uwagi na fakt, iż dane te nie są zbierane na poziomie centralnym, Ministerstwo Klimatu i Środowiska (dalej MKiŚ) nie wskazuje dokładnej procentowej wartości dla każdego z pięciu gatunków wyliczonych w art. 126 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹. Dla przykładu spośród wniosków dotyczących szkód powodowanych przez wilki, w skali kraju jedynie około 7% rozstrzygnięć stanowią odmowy (w 2024 r. było to 7,8%, a w I poł. 2025 r. 6,5%).

3. Jaki jest średni czas rozpatrywania wniosku o odszkodowanie za szkody wyrządzone przez zwierzęta chronione?

Organy ochrony przyrody rozpatrując wnioski kierują się obowiązującymi przepisami prawa tym zakresie, w tym zasadami dotyczącymi czasu wykonania określonych czynności, zawartymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową². Aktualnie (dane za 2024 rok – opracowane; dane za 2025 r. – w opracowaniu) nie ma żadnych opóźnień w realizacji zarówno szacowań jak i wypłat. Faktyczna realizacja wypłaty odszkodowania jest uwarunkowana posiadaniem środków w budżetach jednostek, a w przypadku ich braku kwestią najważniejszą jest moment uruchomienia środków z rezerwy budżetu państwa na przedmiotowy cel (wymaga zgody ministra właściwego ds. finansów). Obecnie brak jest sygnałów o jakichkolwiek opóźnieniach, nie odnotowuje się również skarg na regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie terminowości prowadzenia szacowań czy też wypłaty odszkodowań.

4. Jakie są najczęstsze przyczyny odmowy wypłaty odszkodowania?

Podstawą odmowy wypłaty odszkodowania może być wyłącznie zaistnienie jednej z przesłanek skatalogowanych w art. 126 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, przy czym w przypadku drapieżnictwa wyłącznie dwie mają zastosowanie:

- a) gdy poszkodowany nie wyraził zgody na budowę urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających szkodom,
- b) gdy szkody zostały wyrządzone przez wilki, niedźwiedzie lub rysie w pogłowie zwierząt gospodarskich pozostawionych, w okresie od zachodu do wschodu słońca, bez bezpośredniej opieki.

Jednocześnie nadmieniam, że MKiŚ nie prowadzi statystyk przyczyn odmowy wypłaty odszkodowania – dane te nie są ani zbierane, ani przetwarzane na poziomie centralnym.

Na sejmowych posiedzeniach Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (OZS) oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (RRW) było podnoszone czy też jak wynika z korespondencji ze środowiskami rolniczymi bądź resortem rolnictwa, że poszkodowani oczekują zniesienia wyłączenia wskazanego w lit. b. Można zatem domniemywać, że w kontekście liczby zastrzeżeń w temacie odmów wypłaty odszkodowania, jest to najczęstsza przesłanka. Odrębną kategorią są wnioski pozostawione bez rozpoznania mające wady formalne lub materialne, których nie usunięto lub racjonalnie

¹ Dz.U. z 2026 r. poz. 13,

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1785,

obiektywnie nie można rozstrzygnąć. Takie wnioski mogą być mylnie nazywane jako odmowne.

5. Czy Ministerstwo analizuje funkcjonowanie systemu odszkodowań pod kątem jego skuteczności i dostępności dla mieszkańców terenów wiejskich?

Narzędzie odszkodowawcze wdrożone w art. 126 ustawy o ochronie przyrody jest przede wszystkim środkiem ochrony przyrody realizującym cele ustawy. Analiza tego narzędzia odbywa się pod kątem skuteczności w realizowaniu polityki ochrony zasobów środowiska naturalnego. Narzędzie jest skonstruowane w taki sposób, by gwarantowało równy do niego dostęp, niezależnie od pochodzenia poszkodowanych. Mechanizmy wsparcia sektorowego w obszarze terenów wiejskich proponuje się poddać rozważeniu w resorcie właściwym do spraw rolnictwa i rozwoju wsi.

6. Czy planowane są zmiany przepisów mające na celu uproszczenie procedur ubiegania się o odszkodowanie?

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rolników w MKIŚ podjęte zostały prace legislacyjne zmierzające do zmiany zapisów ustawy o ochronie przyrody w taki sposób by do uzyskania odszkodowania wystarczające było zapewnienie, w okresie od zachodu do wschodu słońca, nadzoru lub właściwe stosowanie zabezpieczeń w miejsce doczasowego obowiązku zapewnienia bezpośredniej opieki zwierzętom gospodarskim.

7. Czy rozważane jest zwiększenie wysokości odszkodowań w przypadku szkód powodowanych przez zwierzęta chronione?

Szacowanie wysokości odszkodowań (wartości poniesionej szkody) odbywa się w granicach zagadnień cywilistycznych oraz realiów dysponowania środkami budżetu państwa. Pamiętając, że mechanizm zawarty w art. 126 ustawy o ochronie przyrody jest dla Skarbu Państwa rozwiązaniem wdrożonym fakultatywnie, stąd z mocy ustawy odszkodowania dotyczą faktycznie poniesionej straty, a nie utraconych korzyści. Minister Klimatu i Środowiska bierze pod uwagę, że odszkodowania mogą nie pokrywać subiektywnie odczuwanej straty (np. kwestie emocjonalne bądź nieosiągnięcie założeń ekonomicznych), a także, że nie kompensują strat niematerialnych (np. utrudnienia w gospodarowaniu na gruncie czy w prowadzonym chowie), niemniej proces odszkodowawczy mieści się w powszechnie identyfikowanej odpowiedzialności na poziomie cywilnym. Szacowanie odbywa się w oparciu o ceny rynkowe, nierzadko z udziałem profesjonalnych rzeczoznawców i ekspertów branżowych, z poszanowaniem interesu osób poszkodowanych oraz środków publicznych. Z tego powodu proste zwiększenie wysokości odszkodowań kolidowałoby z istniejącym porządkiem prawnym.

8. Jakie działania podejmowane są w celu przyspieszenia procedur szacowania szkód?

Szacowań dokonują odpowiednio przeszkoleni i przygotowani pracownicy regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, w tym pracownicy wydziałów spraw terenowych. Osoby te znają nie tylko realia terenowe, ale i specyfikę postępowania. Dzięki wydziałom terenowym pracownicy regionalnych dyrekcji ochrony środowiska mogą pojawić się w celu prowadzenia czynności z zachowaniem terminów przewidzianych we wspomnianym wcześniej rozporządzeniu. Warto przypomnieć, że wydane w 2018 r. i znowelizowane w 2023 r. rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową, poza wyczerpaniem obowiązku prawodawczego, miało za zadanie uporządkować, usprawnić i ułatwić proces zgłaszania, szacowania i wypłaty odszkodowań. Wprowadzenie szablonów zgłoszenia szkody w określonym rodzaju mienia oraz metodyk szacowania, było konstruowane z udziałem

środowiska rolniczego oraz organów ochrony przyrody odpowiedzialnych za prowadzenie postępowań odszkodowawczych. Proces ten umożliwił przygotowanie rozwiązania proceduralnego dopasowanego do oczekiwań każdej strony i realiów, z którymi się mierzyły. Nowelizacja z 2023 r. zmieniła terminy określonych czynności i szczegółowość zakresu dokumentacyjnego postępowania – zmiany zaprojektowano w związku z doświadczeniami wynikającymi z wdrożenia. Stosowana w rządowym procesie legislacyjnym ocena skutków regulacji ex post służy analizie wdrożonych mechanizmów, mierzy ich skuteczność, pozwala zidentyfikować miejsca wymagające poprawek czy właśnie uproszczeń. Odpowiada to procesowemu podejściu modelu PDCA (Planuj – Działaj – Sprawdzaj – Reaguj), nastawionemu na doskonalenie produktu (np. regulacji). Powstałe w taki sposób procedury mają służyć każdemu z uczestników postępowania odszkodowawczego, pozostawać przystępne i gwarantować późniejszą zgodność działania administracji z kryteriami kontroli (legalność, gospodarność, rzetelność, celowość).

9. Czy Ministerstwo planuje wprowadzenie mechanizmów wsparcia prewencyjnego, umożliwiając finansowanie zabezpieczeń ograniczających ryzyko powstawania szkód?

Uprzejmie informuję, iż mechanizm taki funkcjonuje w ramach art. 126 ust. 4 i 5 ustawy o ochronie przyrody, w brzmieniu ustawy nadanym w 2004 r.

10. Czy prowadzone są analizy dotyczące rzeczywistych kosztów ponoszonych przez mieszkańców terenów objętych występowaniem zwierząt chronionych?

Z uwagi na szeroki i zarazem ogólny charakter pytania do pojęcia „rzeczywistych kosztów” można odnieść się jedynie w określonym kontekście. W ramach omawianych zagadnień, „rzeczywiste koszty” można odnieść jedynie do zgodnego z prawem sposobu naliczania odszkodowań. Jak już wyjaśniono w odpowiedzi na pyt. nr 7, odszkodowania obejmują poniesione straty, a nie obejmują utraconych korzyści. Ochrona przyrody jest konstytucyjnym³ i powszechnym⁴ obowiązkiem każdego, stąd nie można rozważać dowolnych kosztów życia na obszarach występowania dziko występujących osobników gatunków chronionych, ponieważ dotyczyłoby to niemal nieograniczonego spektrum czynników i obszarów aktywności społeczno-gospodarczej, zasadniczo całego terytorium kraju.

Z wyrazami szacunku

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM

³ art. 86 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

⁴ art. 4 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody.